

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobce: **X.**, narozený dne X.
bytem X.
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 11. 2024, č. j. OAM-483/ZA-ZA11-P10-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 11. 2024, č. j. OAM-483/ZA-ZA11-P10-2023, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 12 270 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 11. 2024, č. j. OAM-483/ZA-ZA11-P10-2023, jímž mu nebyla udělena

mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Žalobce se domnívá, že napadené rozhodnutí je nezákonné, protože se neadekvátně vypořádává s uplatněnou argumentací. Žalobce nesouhlasí s probíhající válkou, respektive probíhající mobilizací. Byl X.
3. Napadené rozhodnutí žalobce shledává nepřezkoumatelným a nezákonným. Poznává, že není podstatné, jakou X., když podstatná část jeho X. je odvozena od X. Žalobce má za to, že pro tyto postoje může být X. Pro svůj dlouhodobý pobyt žalobce přejal český hodnotový systém, který je v rozporu s politikou uplatňovanou Ruskem. Žalobce sleduje situaci na frontě, chování ruských občanů v zahraničí. Obává se, že by jako branec byl vyslán do války a musel by bojovat za hodnoty, které se mu přičítají, a riskovat svůj život. Odmítnutí vojenské služby by bylo vnímáno jako protiprávní jednání. Česká republika (dále jen „ČR“) označuje postup Ruska jako teroristický a neměla by nepřímo podporovat návrat osob, na které dopadá branná povinnost. Žalobce přesně popsal X. Má za to, že jím uváděné údaje souhlasí se skutečným stavem věci a považuje X. Podle názoru žalobce je nepochybné, že mu hrozí pronásledování X.
4. Podklady rozhodnutí se nijak nevěnují právní úpravě postihu za protiválečné činnosti či smýšlení v domovském státě žalobce. Není tedy jasné, jakými tresty je žalobce za své jednání (a to jak minulé, tak i budoucí) ohrožen. V té souvislosti odkazuje na skutkově identickou věc, č. j. 19 Az 16/2023-21.
5. Žalovaný chybně vypořádal příslušnost k sexuální menšině. Žalobce upozorňuje, že z provedeného dokazování vyplývá, že jsou příslušníci LGBT+ komunity na území Ruska diskriminováni. K tomu žalobce uvádí, že homosexualita byla v Rusku trestná do roku 1993, do roku 1999 byla klasifikována jako duševní nemoc a od roku 2013 byla zakázána „propaganda netradičních způsobů života mezi nezletilci“, k čemuž cituje zprávu Amnesty International, podle které bylo zakázáno pořádání moskevského Pride festivalu na sto let. Žalobce je praktikujícím homosexuálem a v ČR svou orientaci neskrývá. Tak by se v Rusku chovat nemohl, což vyplývá i ze zajištěných podkladů. Homosexualita v Rusku není trestná, ale její projevy jsou nezákonné, a to v rámci pojmu propagace homosexuality. Vyvozuje tedy, že je homosexualita postavena mimo zákon. Žalobce se domnívá, že je nezbytné objektivně zhodnotit postavení homosexuálů na území Ruska, posoudit, zda je žalobce skutečně homosexuál a vyhodnotit relevantnost jeho obav. Napadené rozhodnutí přesvědčivě nehodnotí postavení členů LGBT+ komunity v Rusku a neposuzuje žalobcovu sexuální orientaci, přičemž žalobce před žalovaným netajil X. Po žalobci nelze spravedlivě požadovat, aby se styděl za svoji orientaci a aktivně ji maskoval. Považuje ji za přirozenou součást každého jedince a není jeho cílem pobuřovat veřejnost.
6. V souvislosti s povinnou účastí v ruské armádě se žalobce v případě návratu též obává značné diskriminace pro svou sexuální orientaci.
7. Žalobce se domnívá, že napadené rozhodnutí neodpovídá skutečnému stavu věci a navrhuje napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný považuje žalobní námitky za neodpodstatněné. Poskytl žalobci dostatečný prostor pro vyjádření všech důvodů, pro něž se rozhodl o mezinárodní ochranu požádat. Podklady,

kteřé jsou součástí správního spisu hodnotil jednotlivě i ve vzájemné souvislosti. Zabýval se motivy, pro něž opustil vlast, a pro něž se rozhodl podat žádost o mezinárodní ochranu.

9. V otázce nedostatečného posouzení sexuální orientace žalovaný odkazuje na obsah odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde shrnul žalobcem opatřené podklady, X. a uvedl své stanovisko. Navíc nezpochybňoval žalobcovu sexuální orientaci a nyní namítanou X. shledává zcela nadbytečnou. Žalovaný jednání, jemuž byl žalobce vystaven, nebagatelizoval, pouze jej označil za ústrky vrstevníků. Žalobcova sdělení ohledně sexuální orientace nenaznačují pronásledování z azylově relevantních důvodů. Ačkoliv právní řád neposkytuje zvláštní ochranu proti diskriminaci na základě sexuální orientace, nejsou zakázány konsenzuální sexuální vztahy těchto osob. V roce 2013 byl přijat zákon č. 135-FZ, tzv. „zákon proti gay propagandě“, který nejprve zakazoval propagaci homosexuálních vztahů mezi neplnoletými, nicméně nabytím účinnosti novely z roku 2022 se zákaz rozšířil i mezi zbytek společnosti. Podle názoru žalovaného nelze konstatovat, že LGBT+ komunita vlivem platné právní úpravy čelí plošným represím pro sexuální orientaci. Odkazuje při tom i na nízké počty stíhaných osob za přestupky podle výše zmíněného zákona, kterým je typicky ukládána pouze peněžitá pokuta. Žalobce nečinil ve vlasti žádné kroky k propagaci LGBT+ a ze strany tamních státních orgánů nikdy nečelil diskriminačnímu jednání. Žalobce nepředložil žádná tvrzení, která by nasvědčovala špatnému zacházení s jeho osobou pro sexuální orientaci v případě jeho návratu.
10. Žalobce nebyl zájmovou osobou a nelze dovodit, že se jí stal v důsledku svých tvrzených aktivit. Podle názoru žalovaného nelze žalobce považovat za politického aktivistu a o jeho všeobecném nesouhlasu s ruským režimem se ruské státní orgány nemají, jak dozvědět s ohledem na vysoký počet cestujících za hranice Ruské Federace (dále jen „Rusko“) a vlastní omezené kapacity.
11. Žalovaný poukazuje na větší časové rozpětí od příchodu žalobce na území ČR a podání žádosti o mezinárodní ochranu. Žalobce o mezinárodní ochranu požádal až teprve v okamžiku, kdy pozbyl pobytové oprávnění. To nesvědčí o reálnosti ani o intenzitě tvrzených obav.
12. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout.

IV. Obsah správního spisu

13. Ze správního spisu soud zjistil, že dne 21. 4. 2023 žalobce v poskytnutí údajů k podané žádosti uvedl, že je národnosti ruské, je svobodný a bezdětný. Domluví se rusky a česky. Je bez náboženského vyznání. Není a nebyl členem politické strany ani skupiny. V Rusku se nijak významněji politicky neangažoval. X. Naposledy žil X. Toto je jeho první žádost o mezinárodní ochranu. Cítí se zdrav, s ničím se neléčí. V Rusku měl problémy kvůli své homosexuální orientaci. Čelil proto velkému útlaku a problémům. Nechce, aby se to opakovalo, proto chce zůstat v ČR. X. Má obavu z povolání do armády. Je proti vojně a zejména proti tomu, co se děje na Ukrajině. Jako gay by v armádě čelil agresi a měl by strach o svůj život.
14. Téhož dne provedl žalovaný s žalobcem pohovor, v němž nad rámec výše uvedeného žalobce sdělil, že v roce X. přicestoval, protože chtěl utéct před problémy s homosexuální orientací a chtěl tu studovat. X. V současné době je vyřízení víza v Rusku v podstatě nemožné. Žalobce neměl jinou možnost než požádat o mezinárodní ochranu. X. K problémům, kterým ve vlasti čelil kvůli homosexuální orientaci, sdělil, že zjistil, že je gay X.

Nikomu o tom neřekl, ani rodičům. X. Problémy měl pouze se svými vrstevníky. Poté, co X. Slovní útoky se opakovaly, dokonce mu vrstevník X. Nikde to neoznámil. X. Nikdy nebyl fyzicky napaden. X. Nepřemýšlel, že by se přestěhoval v rámci Ruska, neboť je všude situace stejná. Jakmile se lidé o homosexualitě dozví, začínají problémy. Upozornil na zákon platný od roku 2022, podle něhož za šíření LGBT+ hrozí vězení. To znamená, že není v Rusku možné účastnit se veřejných akcí a fungovat na sociálních sítích. Od přátel z Ruska ví, že nemohou legálně fungovat ani gay bary. X. Základní vojenská služba sice trvá jeden rok, ale v současné době jsou informace o tom, že po dvou až tříměsíčním výcviku jsou muži posíláni na frontu na Ukrajině. Absolvovat základní službu odmítá, protože má odpor k válce a nechce se jí účastnit. X. Dalším důvodem je žalobcova homosexuální orientace. Zažíval by peklo. Je známou skutečností, že gayové v armádě jsou vystavováni posměchu, mučení a utlačování. Ve vlasti existuje náhradní vojenská služba, ale v současnosti, kdy je potřeba velké množství vojáků, jsou kritéria pro její absolvování velice přísná. Žalobce X., tudíž se domnívá, že jeho orientace v tom nehraje roli. Ví, že náhradní vojenskou službu lze vykonat za úplatek nebo z důvodu známostí, což nemá. Se státními orgány nikdy neměl problém. Na území EU X.

15. Ve správním spisu jsou obsaženy zprávy o zemi původu, konkrétně Informace České tiskové kanceláře, ze dne 30. 9. 2024, Putin podepsal výnos o podzimních odvozech do armády (dále jen „Informace ČTK ze dne 30. 9. 2024“), Informace OAMP, Základní vojenská služba, Účast vojáků základní vojenské služby ve válce na Ukrajině, ze dne 21. 3. 2024 (dále jen „Informace OAMP ze dne 21. 3. 2024“), Informace OAMP, ze dne 11. 9. 2024, Sexuální menšiny, Zákon zakazující propagaci homosexuality, diskriminace a zločiny z nenávisti, postoj státních orgánů, neziskové organizace, současná situace s výjimkou regionu severního Kavkazu (dále jen „Informace OAMP ze dne 11. 9. 2024“), Informace OAMP ze dne 8. 7. 2024, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv (dále jen „Informace OAMP ze dne 8. 7. 2024, Bezpečnostní a politická situace“), Informace Finské imigrační služby ze dne 22. 8. 2024, Situace branců a mobilizace, aktualizace k 22. 8. 2024 (dále jen „aktualizovaná Informace Finské imigrační služby ke dni 22. 8. 2024“), Informace Finské imigrační služby ze dne 15. 9. 2023, Rusko – vyhýbání se odvodu během mobilizace (dále jen „Informace Finské imigrační služby ze dne 15. 9. 2023“), Informace OAMP ze dne 8. 7. 2024, Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí (dále jen „Informace OAMP ze dne 8. 7. 2024“). Dále je součástí správního spisu X., kopie průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany, X.

16. Dále žalovaný vydal dne 27. 11. 2024 žalobou napadené rozhodnutí.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

17. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
18. Ve věci rozhodl soud bez jednání, jelikož postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s.

19. Podle ust. § 12 zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec*
- a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo*
 - b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
20. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
21. Podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu (ve znění účinném do dne 30. 6. 2023) *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje*
- a) uložení nebo vykonání trestu smrti,*
 - b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,*
 - c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo*
 - d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*
22. Podle ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu *pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
23. Podle ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu *původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*
24. Podle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), *aby bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy, musí být*
- a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo*

b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).

25. Podle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice *za pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání: e) trestní stíhání nebo trest za odeprání výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2.*
26. Podle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice se mezi tato jednání řadí zločiny proti míru, válečné zločiny, zločiny proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech a činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN.
27. Námitky žalobce lze rozdělit na tři pomyslné oblasti. První oblast se týká obav z povolání k vojenské službě a vyslání do ozbrojeného konfliktu. Druhá oblast se týká nesprávného vypořádání s homosexuální orientací žalobce a z ní vyplývajícího nepřátelského a diskriminačního přístupu Ruska k těmto osobám. Třetí oblast velmi úzce souvisí s prvním i druhým okruhem, a to sice, že se žalobce obává v případě návratu značné diskriminace pro homosexuální orientaci v ruské armádě, jejíž činnosti by se musel povinně účastnit. Žalobce na základě výše uvedeného shledává napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným a nezákonným, neboť žalovaný se nedostatečně vypořádal s uplatněnou argumentací a napadené rozhodnutí neodpovídá skutečnému stavu věci.
28. Soud se nejprve vyjádří k obavám z povolání k vojenské službě a vyslání do ozbrojeného bojů na Ukrajině.
29. Předem soud uvádí, že je nutné striktně rozlišovat pojmy „mobilizace“ a „základní vojenská služba“. Ačkoliv žalobce jedinkrát nezmínil v rámci pohovorů obavy z možné mobilizace, žalovaný se jimi přesto zabýval. Otázku mobilizace žalovaný vypořádal, přestože žalobce své obavy z ní pramenící vyjadřuje poprvé až v žalobě. Ohledně této skutečnosti žalovaný vycházel zejména z Informace Finské imigrační služby ze dne 15. 9. 2023 a aktualizované Informace Finské imigrační služby ke dni 22. 8. 2024, které potvrzují, že částečná mobilizace se týkala pouze občanů patřících do ruských vojenských záloh, nikoli jedinců povinných k absolvování základní vojenské služby, a že mobilizační kampaň byla skončena. Soud k této otázce uvádí pouze to, že je obecně známé, že je mobilizace od podzimu roku 2022 považována za ukončenou a po žalovaném nelze požadovat predikci možné další mobilizace (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31); uvedené konstatování soudu se však nevztahuje na případný nátlak k „dobrovolnému“ vstupu do armády či k podepsání profesionálního kontraktu, který by bylo možné chápat jako svého druhu skrytou mobilizaci.
30. Žalovaný se posouzením možného pronásledování ve spojitosti s výkonem základní vojenské služby zabýval na s. 12 napadeného rozhodnutí. Žalovaný dospěl k závěru, že nelze předpokládat, že by žalobce v případě svého návratu do vlasti měl čelit jakémukoliv neadekvátnímu jednání či trestu, tím méně takovému jednání z azylově relevantních důvodů, které by naplňovalo definici pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Podle jeho názoru nelze ani předpokládat, že by povinnost absolvovat základní vojenskou službu měla být uplatněna jakkoliv diskriminačně. Skutkový stav, z něhož žalovaný vycházel při posouzení na s. 12 a 13 napadeného rozhodnutí, je následující: „X.“, dále: „X.“, a nakonec: „X.“

31. Skutkový stav, z něhož žalovaný vycházel je na první pohled vnitřně rozporný. Žalovaný nejprve tvrdil, že X. Následně však poukazoval na to, že X. Žalobce jedinkrát nehovořil ani o X. Skutkový stav, který vzal žalovaný za základ pro napadené rozhodnutí, nemá oporu ve správním spisu. Napadené rozhodnutí je v části posouzení hrozby pronásledování pro výkon základní vojenské služby ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2023, č. j. 7 As 113/2022-32).
32. Předpokladem posouzení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu je nejprve řádné posouzení důvodů pro udělení azylu. Část napadeného rozhodnutí, která se týká posouzení důvodů pro udělení azylu ve vztahu k základní vojenské službě je nepřezkoumatelná. Proto neobstojí ani část napadeného rozhodnutí, která se otázkou základní vojenské služby věnuje v rámci posouzení hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Nicméně i v rámci tohoto posouzení na s. 16 napadeného rozhodnutí žalovaný vycházel ze skutkového stavu, který nemá oporu ve správním spisu: „X.“ Soud opět poznamenává, že žalobce nikdy nezminil, že X.
33. Žalovaný bude muset v navazujícím řízení tuto vadu odstranit.
34. Soud nepředjímá budoucí rozhodnutí správního orgánu. Nad rámec však uvádí, že ačkoliv by žalovaný vycházel ze skutkového stavu, který by měl plnou oporu ve správním spisu, nebyl by jeho postup souladný se zákonem a relevantní judikaturou. Proto by bylo vhodné v dalším řízení po řádném zjištění skutkového stavu též reflektovat níže nastíněné:
35. Branná povinnost a základní vojenská služba sice jsou základní státoobčanskou povinností. Povinnost jejich výkonu není bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani, když by byla spojena s rizikem povolání do bojových akcí ve válečném konfliktu nebo s hrozbou trestní sankce za nenastoupení vojenské služby či branné povinnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, nebo usnesení téhož soudu ze dne 25. 7. 2018, č. j. 2 Azs 41/2018-39, ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, ze dne 12. 7. 2024, č. j. 8 Azs 68/2024-29). To však neplatí bezvýjimečně (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, nebo ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45). Je třeba posoudit, zda právě žalobcův případ pod tyto výjimky nespadá. V souvislosti s výkladem čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice soud upozorňuje i na závěry rozsudku Soudního dvora EU ze dne 19. 11. 2020 ve věci C-238/19, *EZ v. Bundesrepublik Deutschland*. S ohledem na výše uvedenou judikaturu není rozhodující, k jaké jednotce by žalobce byl zařazen a jakou činnost by v rámci jednotky vykonával, podstatné však je, zda by tato činnost alespoň nepřímou souvisela s páčáním válečných zločinů. Pokud je tedy branná povinnost, potažmo základní vojenská služba spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu, může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu, a to za podmínek, že: a) žadateli o mezinárodní ochranu hrozí za odepření výkonu vojenské služby trestní stíhání nebo trest, b) výkon vojenské služby by mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a c) je dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 kvalifikační směrnice.
36. Soud v návaznosti upozorňuje i na prospektivní povahu § 12 písm. b) zákona o azylu a § 14a téhož zákona. Byť mohou být události, které se staly v minulosti silným vodítkem,

nelze z nich usuzovat na závěr o budoucím pronásledování či hrozbě vážné újmy. Soud v tomto ohledu odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36, z něhož vyplývá: „V rámci přezkumu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany je tedy zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická, rozhodně však nemusí dosahovat či přesahovat 50 % (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112).“ V případě zkoumání odůvodněnosti strachu z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu je třeba aplikovat tzv. test přiměřené pravděpodobnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006–82).

37. Bylo by vhodné, aby si žalovaný v dalším řízení položil otázku, zda je přiměřeně pravděpodobné, že žalobce bude předvolán k nástupu základní vojenské služby, a zda by tato služba sama o sobě naplňovala parametry pronásledování žalobce v případě nenastoupení.
38. Část napadeného rozhodnutí, která se týká vyslání branců do bojů na Ukrajině považuje soud za ještě přezkoumatelnou, byť žalovaný při zhodnocení přítomnosti hrozby vážné újmy na okraj podotkl: „X.“ Žalobce X. Tento skutkový závěr žalovaného sice nemá podklad ve správním spisu, soud nicméně nepovažuje tento skutkový závěr za základ pro rozhodnutí žalovaného o nyní řešené otázce. Skutkový stav, který tvoří základ pro rozhodnutí žalovaného o možnosti vysílání branců do války je přezkoumatelný, avšak skutkové závěry jsou nedostatečné a ty, které byly učiněné, jsou nesprávné.
39. Žalovaný se touto otázkou zabýval na s. 16 a 17 napadeného rozhodnutí v rámci posouzení důvodů k udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Při posouzení vycházel nejprve z aktualizované Informace Finské imigrační služby ke dni 22. 8. 2024 týkající se situace branců a mobilizace a z Informace ČTK ze dne 30. 9. 2024. Na jejich základě dospěl k závěru, že neexistuje přiměřená pravděpodobnost, že by žalobce v případě návratu do vlasti a eventuálního výkonu základní vojenské služby měl být nuceně vyslán zúčastnit se bojů na Ukrajině. Vyslán by mohl být, jen pokud by s tím sám souhlasil a uzavřel profesionální smlouvu s ruskou armádou.
40. Žalovaný ze zmíněných zpráv informace selektoval a spoustu zásadních informací o vysílání řadových branců základní vojenské služby do válkou zmítaných oblastí na Ukrajině nevzal v potaz. Neprovedl ani všechny zprávy, které se týkají dané problematiky. Soud upozorňuje, že informace o možném vyslání branců do války podporuje i Informace OAMP ze dne 21. 3. 2024, jež je součástí správního spisu. Tu však žalovaný neprovedl.
41. Informace Finské imigrační služby ke dni 22. 8. 2024 obsahuje následující informace o účasti branců základní vojenské služby v bojových operacích. Ruští branci se do bojů zapojili hned na počátku ruské útočné války v únoru 2022. Legislativa nezakazuje vyslání branců do boje. Z externích zdrojů existují informace o tom, že jsou branci posíláni do bojových operací zřídka, nicméně do anektovaných území tzv. nových území mohou být branci posíláni na výkon vojenské služby bez omezení. Říká se, že v pohraničních oblastech mezi Ukrajinou a Ruskem v okolí Brjansku, Kurska a Belgorodu, je spousta branců. Ti sem mohou být posíláni bez omezení. Dané oblasti jsou pravidelně pod palbou a branci zde umírají ve vojenské službě. Podle X. jsou branci vysíláni i na Krym. Projekt X., který pomáhá ruským odpůrcům vojenské služby, obdržel množství zpráv od ruských branců a jejich rodin ohledně vyslání do Kurské oblasti, což je potvrzeno i z několika dalších

zdrojů. Jde přitom o brance, kteří mnohdy ještě nedokončili povinné čtyři měsíce služby. Neexistují spolehlivé informace, co přesně v oblasti dělají, neboť branci nejsou v přímém kontaktu s projektem. V X. uvedl anonymní lidskoprávní aktivista, že není možné predikovat, zda do Kurské oblasti budou branci vysláni k běžnému výcviku, běžné službě či budou vysláni do bojových operací. X. zveřejnilo informace od vojenských expertů, podle nichž je přínos branců v první linii minimální a branci jsou považováni za nezpůsobilé k boji a dostávají jen podpůrné úkoly, což uvedl v napadeném rozhodnutí i žalovaný. Podpůrná role branců může spočívat v posílení a budování obranné linie, podpoře profesionálních jednotek, posílení zázemí, jako je podpora logistických operací, střezení vojenských vozidel. X. uvedl, že logistické trasy jsou vystaveny dělostřeleckým i leteckým útokům, Kurská oblast není bezpečná a branci se tak mohou ocitnout uprostřed bitevního pole.

42. Informace ČTK ze dne 30. 9. 2024 podává k otázce vyslání branců do ozbrojených bojů rozporné údaje. Na jednu stranu uvádí, že Generální štáb slíbil, že odvedence nepošle do války na Ukrajinu. Vojáci základní vojenské služby nemohou být legálně nasazeni do bojů mimo Rusko. Generální štáb slíbil, že branci nebudou vysíláni do „nových regionů“ (čtyři ukrajinské oblasti, které Rusko v roce 2022 anektovalo a v nichž se stále válčí). Na druhou stranu se však stalo, že i vojáci základní služby v bojích zahynuli, utrpěli zranění či padli do zajetí. V médiích se na počátku války objevovaly zprávy o případech, kdy se vojenští velitelé snažili odvedence přimět k uzavření profesionálního kontraktu s armádou, který by je umožnil vyslat do bojů.
43. Na základě výše uvedeného ruská legislativa neumožňuje nasazení branců základní vojenské služby do bojů mimo území Ruska. Je obecně známou informací, že boje probíhají zejména v pohraničních oblastech, především v oblasti Luhanské, Doněcké, Chersonské a Záporožské. Tato území Rusko anektovalo. Z pohledu Ruska jde tedy o ruská území. Aktuálně probíhají podle zpráv intenzivní boje i v Kurské oblasti, která je součástí ruského území, kam podle dostupných informací mohou být branci legálně vysláni. Vše výše uvedené tak podporuje tvrzení žalobce, které žalovanému předestřel při pohovoru. Nejvyšší ruští představitelé a úřady slíbili, že do tzv. „nových území“ branci základní vojenské služby vysílání nebudou. Soud však upozorňuje, že tato vyjádření mají nízkou vypovídací hodnotu a bez následného ověření z nezávislých zdrojů je nelze považovat za věrohodná (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2019, č. j. 45 Az 23/2018-55, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 1 Azs 422/2019-41, ze dne 31. 7. 2024 č.j. 2 Azs 163/2024-27). Správní spis však neobsahuje žádné další informace, které by podporovaly tvrzení ruských úřadů a nejvyšších představitelů. Naopak z opatřených informací vyplývá, že ruská legislativa umožňuje vysílání branců do válkou zmítaných oblastí a skutečně k němu v některých případech dochází. Ze zpráv plyne, že jde většinou o jednotlivé případy. Byť branci nestojí v první linii, ale jsou pověřeni podpůrnými funkcemi (např. ostraha hranic nebo budování obranné linie), jsou stále v oblasti, která může být každým okamžikem ostřelována a je životu nebezpečná. To však žalovaný v napadeném rozhodnutí nezmínil. Selektivně poukázal pouze na to, že branci nejsou způsobilí k boji a jsou pověřeni podpůrnými úkoly, aniž by se blíže věnoval, v čem podpůrné úkoly spočívají a zda může být jejich provádění ve svém důsledku život ohrožující v dané oblasti.
44. Závěr, zda je či není přiměřeně pravděpodobné, že žalobce může být jako brancem základní vojenské služby do takových bojových operací vyslán, zcela absentuje. Žalovaný z opatřených zpráv totiž dovodil, že branci mohou být vysláni do války pouze pokud podepíší profesionální smlouvu s ruskou armádou. To je však v rozporu s celkovým kontextem výše

rozvedených zpráv, které hovoří o tom, že branci bývají, byť ne ve vysokém zastoupení, posíláni do války na Ukrajině plnit zejména podpurné úkoly. To vše se však děje nezávisle na podpisu profesionální smlouvy s ruskou armádou. Smlouva sama o sobě znamená, že se z branců po určité době stanou nájemní vojáci. To je ovšem pozice, kterou musí žalovaný striktně odlišovat od pozice „brance“ v základní vojenské službě. Proto neobstojí závěr žalovaného o tom, že by žalobce mohl být vyslán do války, jen pokud by s tím sám souhlasil a uzavřel profesionální smlouvu s ruskou armádou.

45. Žalovaný se nevypořádal s otázkou vysílání branců základní vojenské služby do války. Shromážděné informace neposkytují dostatečně určité údaje, aby bylo možné vyhodnotit, zda je dána přiměřená pravděpodobnost, že žalobce může být jako voják základní vojenské služby do takových bojových operací vyslán. Je nezbytné, aby žalovaný v dalším řízení shromáždil další informace, řádně je provedl a náležitě vyhodnotil.
46. Žalovaný se alespoň v omezené míře zabýval otázkou podpisu profesionální smlouvy brance s ruskou armádou. Poukázal na problematičnost nátlaku vyvíjeného na brance k jejímu podpisu. Byť se vojenské struktury snaží brance ke vstupu do armády, coby nájemné vojáky, manipulovat, nalákat, či podvodně verbovat, k reálnému závěru, že žalobci hrozí závažné jednání ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, nestačí. Nelze podle domněnky žalovaného dovodit ani závěr o tom, že by branci neměli možnost obrany proti podpisu smlouvy.
47. Soud doplňuje, že Informace Finské imigrační služby ke dni 22. 8. 2024, jakož i Informace OAMP ze dne 21. 3. 2024, kterou žalovaný zařadil do správního spisu a neprovedl, pojednává o problematice podpisu výše zmíněných smluv. Hovoří o tlaku, jenž je vyvíjen na brance, a to včetně zneužití neznalosti branců tohoto institutu. Zprávy obsahují mimo jiné i popis způsobu, jakým představitelé armády nutí brance k podpisu. Jedná se o slib vysokých platů, výhod, propuštění ze služby po určité době, služby mimo válečnou zónu, ale i nátlak výhrůžkami vězením nebo vysláním do bojové zóny. Objevily se i případy, kdy branci nevěděli, co podepisují. Uvádí se, že bylo k podpisu použito násilí. Existují k obraně ochranné mechanismy v podobě stížnosti k velení, vojenské prokuraturě či ministerstvu, v případě potřeby i žaloba. Tyto prostředky ochrany však mají podle zdrojů omezený vliv na nápravu situace, obzvláště od vypuknutí války na Ukrajině.
48. Žalovaný se nezabýval způsoby používaného nátlaku či manipulace a neodpověděl na otázku, zda je přiměřeně pravděpodobné, že v případě výkonu základní vojenské služby by byl žalobce nucen podepsat smlouvu s armádou. Řádně neprovedl všechny opatřené zprávy o zemi původu vztahující se k této problematice a neposoudil ani, zda by jednání ruské armády mohlo představovat pronásledování nebo vážnou újmu. Tento nedostatek musí žalovaný odstranit v navazujícím řízení.
49. Žalobce dále upozorňuje, že pro své protirežimní postoje odvozené od zahájení invaze na Ukrajinu, může být v Rusku postižen.
50. Žalobce sdělil, že X. Žalovaný se s obavami z X. žalobce dostatečně vypořádal u každé z forem mezinárodní ochrany na s. 4 až 6 a na s. 15 napadeného rozhodnutí. Soud k tomu dodává, že žalobce nesdělil, že by v důsledku X. pocítil jakékoliv negativní důsledky. Žalobce nelze považovat za aktivistu, blogera či veřejně známější osobu, která by podléhala zvýšenému zájmu ruských státních orgánů. Žalobce X., z čehož nelze vyvodit důvodnost obav z pronásledování v budoucnu pro vyjádření podpory Ukrajiny. X. a lze tuto činnost chápat jako ojedinělou. Žalobce v Rusku neměl problém s orgány státní moci. V průběhu

azylového řízení žalobce ani neprojevil úmysl vykonávat politická práva v případě návratu do vlasti. Soud se ztotožňuje se závěrem žalovaného, že není přiměřeně pravděpodobné, že by byl žalobce v případě návratu do vlasti vystaven jednání, které by bylo možné podřadit pod pronásledování či vážnou újmu.

51. K výše uvedenému soud žalovaného upozorňuje, že není vhodné používat termín „údajné aktivity“, když věrohodnost tvrzení žalobce o X. žádným způsobem nezpochybňoval. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57 *„není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“*
52. Druhá oblast námitek se týká nesprávného vypořádání s homosexuální orientací žalobce a z ní vyplývajícího nepřátelského a diskriminačního přístupu Ruska k těmto osobám.
53. Žalobce od počátku správního řízení tvrdil, že je homosexuálně orientovaný. Žalovaný shledal toto tvrzení věrohodným. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, *„postačí, pokud žadatel o udělení azylu (mezinárodní ochrany) své pronásledování prokáže vlastní věrohodnou výpovědí. Pochybuje-li správní orgán o její věrohodnosti, je na něm, aby zajistil důkazy, které věrohodnost výpovědi vyvrátí či zpochybní.“* Výpověď žalobce nebyla žádným způsobem zpochybněna, a proto nebylo nutné X.
54. Žalovaný si k posouzení obav spojených s homosexualitou žalobce opatřil Informaci OAMP ze dne 11. 9. 2024. Na ni, byť ne explicitně, odkazuje i žalobce v žalobě. Ze zprávy vyplývá, že trestnost homosexuality byla v Rusku zrušena v roce 1993. Do roku 1999 byla považována za duševní onemocnění. Po roce 2012 zesílila homofobní propaganda ze strany některých politiků a státních médiích. Televizní média popisovala LGBT+ osoby jako morálně nebo fyzicky zvrácené. Společnost chrání „tradiční hodnoty“ a apeluje na ochranu dětí před pedofilií. V Rusku není povoleno manželství ani občanské svazky. Nejsou zakázány konsensuální sexuální vztahy osob stejného pohlaví, transvestitismus ani jiné sexuálně či genderově charakteristické chování. Ruská legislativa neposkytuje žádnou zvláštní ochranu v případě diskriminace na základě sexuální orientace, např. v oblasti bydlení, zaměstnání nebo přístupu ke zdravotnictví. V roce 2013 byl přijat zákon č. 135-FZ, známý jako „zákon proti gay propagandě“, kterým ruské úřady zakázaly propagaci netradičních sexuálních vztahů mezi neplnoletými. Novela tohoto zákona a souvisejících zákonů z roku 2022 rozšířila zákaz zveřejňování LGBT+ tematiky i pro zbytek společnosti a zpřísnila již existující tresty a omezila veřejnou viditelnost LGBT+ tematiky. Šíření mezi neplnoletými je nyní přitěžující okolností. Postihem je peněžitá pokuta začínající na 100 tisících rublech. Novela rozšířila zákaz a vymezila tresty na další LGBT+ tematiku. V zemi pokračuje trend „tradičních hodnot“, v mediálním prostoru proti komunitě vystupovali přední představitelé úřadů (federální poslanci). Mimo zmíněný zákon využívaly úřady taktéž dalších zákonů, kterými omezovaly činnost organizací hájící LGBT+ práva a umožnily aplikovat extremistické články trestního zákoníku na LGBT+ témata. Ruské úřady neevidovaly statistiky o násilí LGBT+ komunity. Podle MZV USA se aktéři státu měli dopustit násilí vůči LGBT+ jedincům a aktivistům, obzvláště v Čečensku, a někdy byli sami pachateli násilí vůči komunitě. Policie nereagovala v mnoha případech adekvátně na násilí ze strany soukromých osob. Jsou zaznamenány i záahy policie na některé gay bary, sauny

či kluby v Moskvě. Trestní zákoník uznává nenávist k určité sociální skupině jako přítěžující okolnost, nicméně úřady neaplikovaly na LGBT+ během vyšetřování případů termín „sociální skupina“. Obecně klasifikovaly toto jednání jako zločiny z nenávisti. Počty zločinů z nenávisti se zvyšují. Mezi komunitou přetrvává nedůvěra v policii spolu se strachem a neochotou se na ni obracet. Velký nárůst je zaznamenán u vyhrožování. Zvyšuje se i zdokumentovaný počet případů násilí. Ruská nezisková organizace X. uváděla, že z celkem 70 dotázaných, kteří měli zkušenost s homofobními trestnými činy, byla přibližně 1/3 případů zamítnuta. V rozmezí 2016-2022 státní orgány stíhaly podle zákona č. 135-FZ okolo 30 osob ročně za přestupek a v některých případech i méně než 10. Soudy rozhodly cca o polovině z nich, ve zbytku řízení zastavily, nebo vynesly zprošťující rozsudek. Podle statistik za rok 2022 rozhodly soudy o vině a udělení pokuty v 16 z 22 řízení. V roce 2023 úřady vedly řízení ve 28 případech. Od prosince roku 2022 se soudy zabývaly celkem 150 případy stíhání za propagaci LGBT+, přičemž 85 z nich se týkalo rozšiřování mezi neplnoletými. Přes polovinu z nich skončilo odsouzením, cca 35 % z nich skončilo bez trestu. K násilí ze strany nestátních aktérů se policie často staví neadekvátně. Panuje rozdíl mezi venkovem a městem, nejlepší se jeví situace v Moskvě a Petrohradě. I přes rozšířenou homofobii ve velkých městech působí gay scéna, nicméně po rozhodnutí ústavního soudu v nich proběhly razie a některé podniky byly nuceny ukončit svou činnost. Média často podporují stereotypní a nenávistné vnímání LGBT+ komunity. Podobně v kontextu ruské vojenské invaze na Ukrajinu ruská politická scéna rámovala své válečné kroky bojem proti tzv. západu, včetně LGBT+, např. výroky prezidenta Putina a patriarchy Kirilla. Postoje veřejnosti se zhoršily v kontextu postupu úřadů, přičemž z průzkumu vychází, že až 62 % respondentů se staví proti komunitě. Četnější negativní reakce jsou i na sociálních sítích, včetně několika případů lákání na smyšlené rande končící fyzickým násilím. Obecně čelí osoby sociální stigmatizaci a diskriminaci v různých oblastech, kterou přičítají prosazování homofobie (zdravotnictví, školství a zaměstnání). V roce 2023 až 2024 se objevovaly případy medializovaných útoků vůči LGBT+. Ruské úřady ne vždy adekvátně reagovaly a oběti z řad komunity se obecně bály z různých důvodů obracet na policii. Neziskové organizace se stáhly do zahraničí nebo poskytují služby neveřejně na vyžádání, např. online. Případná setkání komunity probíhají v úzkém kruhu. Podle řady svědectví nezůstala na území jediná veřejně fungující organizace.

55. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu může být důvodem pronásledování příslušnost k určité sociální skupině. Žalobce uvedl během správního řízení, že je pronásledován kvůli příslušnosti k LGBT+ komunitě a identifikuje se jako gay. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006-52: *„sexuální orientace žadatele o azyl může být podle okolností a s ohledem na poměry v zemi původu považována za znak jeho příslušnosti k určité sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.“* Dále rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-473/16 hovoří o tom, že: *„sexuální orientace představuje charakteristiku, která může zakládat příslušnost žadatele k určité sociální skupině, ve smyslu čl. 2 písm. d) směrnice 2011/95, pokud skupina osob, jejíž příslušníci sdílejí stejnou sexuální orientaci, je vnímána okolní společností jako odlišná.“* Z Informace OAMP ze dne 11. 9. 2024 je zřejmé, že státní moc a veřejná média vystupují proti LGBT+ komunitě. Rovněž postoj ruské společnosti je negativní a diskriminační. Podmínka příslušnosti k sociální skupině je proto splněna.
56. Žalovaný se otázce pronásledování kvůli příslušnosti k LGBT+ komunitě věnoval na s. 8–10 napadeného rozhodnutí. Podle žalovaného není přiměřeně pravděpodobné, že by byl žalobce v případě návratu do vlasti pronásledován ve smyslu § 12 písm. b) zákona o

azyly. Nelze konstatovat, že LGBT+ komunita vlivem aplikace novely zákona čelí plošně represivnímu jednání. Žalovaný odkázal na statistiky, které soud již shrnul v bodě 54. tohoto rozsudku. Dovodil, že porušení dotčeného zákona je kvalifikováno jako přestupek a v kontextu rozlohy a lidnatosti Ruska dochází k jeho stíhání v zanedbatelném množství. Rovněž poukázal na výši ukládaných peněžitých trestů fyzickým osobám a uzavřel, že je nelze vyhodnotit jako nepřiměřené a nelze je považovat za závažné porušení lidských práv, které by ve svém souhrnu naplňovalo definici pojmu pronásledování ve smyslu zákona o azyly. Žalobce ve smyslu zákona č. 135-FZ nevyvíjel aktivity týkající se propagace LGBT+ problematiky, na jejichž základě by bylo možné učinit závěr o odůvodněnosti strachu z možného pronásledování v případě jeho návratu. Uznal, že situace v Rusku je problematická, v zemi se vyskytuje porušování lidských práv, avšak po zhodnocení konkrétní situace žalobce žalovaný neshledal žádná závažná rizika.

57. Žalovaný na s. 9 napadeného rozhodnutí uvedl: *„Žadatele rozhodně nelze označit jako osobu, která ve veřejném a mediálním prostoru aktivně propaguje či propagovala LGBT tematiku, tím méně s dopadem na nezletilé, jenž je primárně omezována stanoveným ruským federálním zákonem č. 135-FZ o tzv. gay propagandě proti LGBT komunitě.“* Tento závěr žalovaný formuloval nejednoznačně. Výkladovými metodami lze totiž dospět ke dvěma významům dané věty. V prvním pojetí by takto formulovaná věta mohla znamenat, že zákon č. 135-FZ primárně chrání nezletilé osoby před propagací LGBT+ tematiky. To by svém závěru znamenalo úzce profilované sankcionování LGBT+ komunity primárně ve vztahu k nezletilým dětem, jak tomu bylo před novelou zákona z roku 2022. Ve druhém pojetí by tato věta mohla znamenat, že zmíněný zákon sankcionuje propagaci LGBT+ tematiky v celé společnosti, kterou tedy primárně chrání a žalobce ji nepropaguje ani mezi nezletilými. Soud konstatuje, že je žalovaný povinen své závěry formulovat srozumitelně tak, aby jim primárně rozuměl adresát napadeného rozhodnutí. Vedle toho žalovaný uvádí, že novela zákona č. 135-FZ z roku 2022 pouze rozšířila zákaz zveřejňování LGBT+ tematiky včetně změny pohlaví, což se žalobce nijak nedotýká, protože ve své vlasti nikdy uvedenou tematiku nepropagoval. Pro oba případy soud upřesňuje, že Informace OAMP ze dne 11. 9. 2024 uvádí: *„Zákaz zveřejňování LGBT+ tematiky i pro zbytek společnosti rozšířila novela předmětného zákona a souvisejících zákonů v prosinci 2022, která v návaznosti zpřísnila již existující tresty a omezila dále veřejnou viditelnost LGBT+ tematiky.“* Dále také upřesňuje: *„Šíření čehokoliv s obdobným obsahem mezi neplnoletými, v online prostoru nebo sdělovacích prostředcích je v nynější právní úpravě definováno jako přitěžující okolnost.“* Z toho lze dovodit, že se zákon před novelou zaměřoval „pouze“ na zákaz šíření informací o LGBT+ vztazích mezi neplnoletými, zatímco aktuálně je zákaz rozšířen a dopadá v základní skutkové podstatě na šíření v celé společnosti. Šíření informací o LGBT+ vztazích mezi neplnoletými je nyní přitěžující okolností. Z výše citovaného úseku napadeného rozhodnutí rovněž vyplývá, že zákon č. 135-FZ podle žalovaného sankcionuje osoby propagující LGBT+ tematiku ve veřejném a mediálním prostoru. Tento závěr však nemá jakýkoliv podklad a podle názoru soudu, nelze k této dedukci dojít z pouhých statistik o sankcích na základě tohoto zákona. Z opatřených zpráv nevyplývá informace, co se míní termínem „propagace LGBT+ vztahů“. V takto široce a neurčitě vymezeném pojmu pod něj může teoreticky spadat jakýkoliv projev např. běžného partnerského života.
58. Bude povinností žalovaného v navazujícím řízení opatřit si zprávy o zemi původu, které poskytnou odpověď na otázku: *„Co se skutečně míní ve smyslu zákona č. 135-FZ propagací LGBT+ vztahů, která je sankcionována?“*. Jinak není podle domněnky soudu možné učinit jednoznačný závěr v rámci testu přiměřené pravděpodobnosti, zda by žalobce

mohl být v případě návratu podroben jednání naplňujícím parametry pronásledování. Žalobce totiž opustil vlast X., kdy platila ještě stará verze zákona č. 135-FZ. Nelze tedy při posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování státními orgány vycházet z toho, že tehdy nebyl žalobce objektem zájmu ruských státních orgánů, když dřívější úprava zákona sankcionovala „pouze“ šíření LGBT+ vztahů mezi nezletilými osobami.

59. Soud dává rovněž za pravdu žalobci, že po něm nelze požadovat, aby se v případě návratu do vlasti choval zdrženlivěji a navenek svou sexuální orientaci neprojevoval. V této souvislosti soud odkazuje na závěr rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 7. 11. 2013 ve spojených věcech C 199/12 až C 201/12: *„Při posuzování žádosti o přiznání postavení uprchlíka nemohou příslušné orgány rozumně očekávat, že žadatel o azyl bude v zemi původu svou homosexualitu skrývat nebo si bude počínat se zdrženlivostí při projevoování sexuální orientace, aby se vyhnul riziku pronásledování.“* Soud dodává, že po něm rovněž nelze rozumně požadovat, aby si pro život vybral X. jen na základě vyšší míry tolerance LGBT+ komunity tamní společnosti. Situace v X. po rozhodnutí ústavního soudu o extremistické povaze LGBT+ hnutí, není však o tolik příznivější, jak žalovaný tvrdí.
60. Žalovaný na s. 9 napadeného rozhodnutí upozorňuje, že žalobce svou homosexuální orientaci ve veřejném či mediálním prostoru aktivně nepropagoval a nepropaguje. Zároveň se nezapojil do propagace LGBT+ hnutí a neprojevil ani nesouhlas se zákonem č. 135-FZ. Jak vyslovil zdejší soud ve svém rozsudku ze dne 14. 5. 2024, č. j. 21 Az 1/2024-41: *„...sexuální preference každého jednotlivce jsou součástí jeho intimní sféry a je pouze jeho rozhodnutím, nakolik je bude sdílet se svými blízkými či s veřejností. Nelze obviňovat žalobce z toho, že se po přestěhování do liberálnější země nestal LGBT aktivistou.“* Žalobce ostatně sdělil, že byl terčem slovních útoků a agrese od X. Způsob, jakým s ním spolužáci zacházeli, vedl k X. Ani tento krok však nepomohl. Žalobci dokonce X. Následkem těchto událostí žalobce X. Pro soud je naprosto pochopitelné, že svoji homosexuální orientaci veřejně ze strachu neprojevoval.
61. Soud zároveň upozorňuje žalovaného na prospektivní rozhodování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Pronásledování v minulosti není rozhodující. Jde o pouhý faktor, který má žalovaný povinnost brát v potaz, nemůže z něho však vyvozovat závěry o pronásledování do budoucna. Soud v tomto ohledu odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36, z něhož vyplývá: *„V rámci přezkumu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany je tedy zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická, rozhodně však nemusí dosahovat či přesahovat 50 % (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112).“* Žalovaný dále usuzuje, že žalobce svou situaci nepocitoval nijak palčivě, o čemž vypovídá skutečnost, že žalobcova situace nebyla bezprostředním důvodem jeho vycestování ze země původu. Soud s tímto úsudkem nesouhlasí. Žalobcovy problémy týkající se jeho sexuální orientace poprvé začaly X. a je přehnané požadovat od nezletilého chlapce, který X., aby se odstěhoval od svých rodičů do cizí země. Žalobce odcestoval z Ruska, když X.
62. Soud se neztotožňuje se závěrem žalovaného o neexistenci závažných rizik ve spojení se sexuální orientací žalobce. Žalovaný si obstaral již citovanou Informaci OAMP ze dne 11. 9. 2024, z jejíž závěrů v napadeném rozhodnutí vycházel. Žalovaný přiznal, že ruská legislativa neposkytuje žádnou zvláštní ochranu v případě diskriminace na základě sexuální orientace. Opominul se však vypořádat s pasáží na s. 3: *„Zároveň se objevily případy, kdy se nestátní aktéři dopustili násilí vůči LGBT+ a policie na daný incident nereagovala adekvátně. V*

kontextu důrazu na tzv „tradiční hodnoty“ a vnímání LGBT+ tematiky jako „západní“, včetně intenzivnější homofobie, byla podle neziskových organizací tolerována beztrestnost agresora.“ Dále s pasáží na s. 4: „...mezi LGBT+ komunitou přetrvávala nedůvěra vůči policii spolu se strachem a neochotou se na ní obracet. Podle průzkumu se na ní obrátilo pouze 14 % dotázaných (celkem 70 dotázaných) při zkušenosti s trans nebo homofobními trestnými činy a přibližně 1/3 případů byla zamítnuta.“ Ohledně postoje ruské společnosti k LGBT+ komunitě pak též s informací na s. 5: „K případům násilí ze strany nestátního aktéra se policie často adekvátně nepostavila.“

63. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93 uvádí: „Při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především realnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinnosti vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení.“ Žalobce byl kvůli své homosexuální orientaci terčem slovních útoků a agrese od X. Způsob, jakým s ním spolužáci zacházeli, vedl k X. Otázkou, již se měl žalovaný zabývat není pouze, zda by žalobce mohl být v budoucnu pronásledován ze strany ruských státních orgánů či bezpečnostních složek. Měl svou pozornost zaměřit též na to, zda v Rusku existuje vnitřní ochrana, tedy zda v případě pronásledování ze strany soukromých osob jsou ruské státní orgány schopné a ochotné poskytnout žalobci ochranu a pomoc.
64. Na závěr soud dodává, že žalovaný nesprávně posoudil žalobcovy tvrzené důvody zcela izolovaně. Žalobce již od počátku správního řízení tvrdil, že je homosexuál. Dokonce explicitně vyjádřil svou obavu z diskriminace v ruské armádě, když sdělil: „Je známou skutečností, že gayové v armádě jsou vystavováni posměchu, mučení a utlačování.“ Žalovaný se těchto obav velmi omezeně dotkl na s. 12 následovně: „...nelze ani důvodně předpokládat, že by povinnost absolvovat základní vojenskou službu měla být v konkrétním případě žadatele uplatněna jakkoli diskriminačně...“, a na s. 13 napadeného rozhodnutí následovně: „Pokud jde o sexuální orientaci jmenovaného v této souvislosti, pak obecně v běžném občanském životě jistě nelze od žadatele očekávat, že ji bude skrývat, nicméně při hodnocení věci nelze vycházet z faktu, že má povinnost svoji sexuální orientaci uvádět v souvislosti s nástupem vojenské služby a po dobu jejího omezeného trvání, a bez dalšího tak předjímat možné potíže jmenovaného.“
65. Žalovaný si však k posouzení těchto konkrétních obav neopatřil dostatečné podklady. Žádná ze zpráv, jež je součástí správního spisu o dané problematice nepojednává. Žalovaný učinil skutkový závěr na základě absence informací, neboť si žádné zprávy týkající se postavení příslušníků jakýchkoli menšin v ruské armádě neopatřil. Sexuální orientaci lze do výčtu diskriminačních znaků zařadit bezesporu také. Zároveň nelze po žalobci požadovat, aby svou homosexuální orientaci jakkoliv skrýval (srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 7. 11. 2013 ve spojených věcech C 199/12 až C 201/12). Ze správního spisu nelze zjistit, zda by žalobce byl, či nebyl při výkonu základní vojenské služby znevýhodněn kvůli své sexuální orientaci. Žalovaný měl posoudit, zda žalobci kvůli jeho menšinové sexuální orientaci hrozí zvýšené riziko pronásledování nebo vážné újmy při absolvování základní vojenské služby, a to včetně rizika odvelení do bojů na Ukrajině.
66. Nad rámec soud uvádí, že nepřehlíží přesvědčení žalovaného o účelovosti podané žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný na s. 9-11 a na s. 18 napadeného rozhodnutí

upozorňuje na velký časový rozestup od příchodu žalobce na území ČR do podání žádosti, rovněž na X., v jehož důsledku žalobce požádal o mezinárodní ochranu. Žalobce jako důvod své žádosti uvedl, že se obává návratu pro svou homosexuální orientaci a pro možné nasazení do války na Ukrajině. V tomto kontextu soud odkazuje na závěry Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2023, č. j. 5 Azs 24/2023-23, z něhož vyplývá: „*Pouhá skutečnost, že žalobce do České republiky přicestoval za účelem studia, neznamená, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je účelová, resp. že jsou jeho tvrzení o hrozbě pronásledování nevěrohodná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2023, č. j. 5 Azs 24/2023-23, bod [28]). Dokonce ani to, že jedním z motivů podání žádosti o mezinárodní ochranu byla legalizace pobytu na území České republiky, nevylučuje, že žalobci v případě navrácení do země původu hrozí azylově relevantní pronásledování (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-49).*“ Když žalobce disponoval pobytovým oprávněním, neměl důvod obávat se nuceného návratu do vlasti. Zatímco X. vyvstaly jeho obavy z návratu, pro něž nakonec podal žádost o mezinárodní ochranu. To žalobci podle názoru soudu nelze klást k tíži.

67. V dalším řízení žalovaný řádně zjistí skutkový stav k posouzení možného pronásledování ve spojitosti s výkonem základní vojenské služby. Následně vyhodnotí, zda by mohl být žalobce z tohoto důvodu pronásledován, popřípadě zda by mu hrozila vážná újma. Žalobce je povinen shromáždit dostatek podkladů týkajících se informací, zda a za jakých podmínek dochází při plnění základní vojenské služby k nasazení branců do bojů na Ukrajině. Tyto podklady řádně provede a vyhodnotí, zda je dána přiměřená pravděpodobnost, že by žalobce mohl být při výkonu základní vojenské služby vyslán do oblastí bojů na Ukrajině a hrozilo by mu tak pronásledování či vážná újma. V té souvislosti si opatří i dostatek podkladů k problematice uzavírání profesionálních smluv mezi branci a ruskou armádou. Podklady řádně provede a následně vyhodnotí, zda je přiměřeně pravděpodobné, že by při výkonu základní vojenské služby byl žalobce nucen podepsat tuto smlouvu a byl podroben jednání ruské armády, které by mohlo naplňovat pronásledování či vážnou újmu.
68. Žalovaný v dalším řízení znovu posoudí otázku postavení sexuálních menšin v Rusku. Za tím účelem si opatří podklady, které poskytnou odpověď na otázku: „Co se skutečně míní ve smyslu zákona č. 135-FZ propagací LGBT+ vztahů, která je sankcionována?“. Žalovaný posoudí i otázku dostupnosti vnitřní ochrany před útoky soukromých osob z důvodu příslušnosti k sexuální menšině. Dále žalovaný shromáždí dostatek informací o postavení sexuálních menšin v rámci ruské armády a určí, zda dochází v armádě k jejich diskriminaci. Žalovaný také posoudí, zda žalobci kvůli jeho menšinové sexuální orientaci hrozí zvýšené riziko pronásledování nebo vážné újmy při absolvování základní vojenské služby včetně rizika odvelení do bojů na Ukrajině.
69. Žalovaný posoudí žalobcovy obavy kvůli základní vojenské službě, menšinové sexuální orientaci a X. (případně též v kontextu dlouhodobého pobytu v zahraničí) ve vzájemných souvislostech (včetně možného pronásledování na tzv. kumulativním základě).
70. S ohledem na shora uvedené soud napadené rozhodnutí podle ust. § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. zrušil. V souladu s ust. § 78 odst. 4 s.ř.s. soud současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Právní názor vyslovený v tomto rozsudku žalovaného v dalším řízení zavazuje (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
71. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem.

Náklady vynaložené žalobcem na dané řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony (§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. – tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu) právní služby v částce 4 620 Kč za jeden úkon, celkem 9 240 Kč a náhradu hotových výdajů v částce 450 Kč za jeden úkon, celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Právní zástupce žalobce je plátcem DPH, soud tak žalobci dále přiznal i částku odpovídající příslušné sazbě daně (zaokrouhlené na celé koruny nahoru dle § 146 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád) ve výši 2 130 Kč. Celková výše nákladů řízení tedy činí 12 270 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 22. dubna 2025

JUDr. Václav Kočka-Amort, v. r.
samosoudce